

I

Převorství Silverstream bylo založeno s úmyslem modlit se za kněze a nabízet, kdykoli je to možné, duchovní občerstvení pro vás, kteří se namáháte ve vinici Páně a snášíte tíhu dne a horko.

Apoštolové se shromáždili u Ježíše a vypravovali mu všechno, co dělali a učili. Řekl jim: „Pojďte i vy někam na opuštěné místo a trochu si odpočíte.“ Pořád totiž přicházelo a odcházelo tolik lidí, že neměli čas ani se najíst. Odjeli tedy lodí na opuštěné místo, aby tam byli sami. (Mk 6, 30-32)

Pojďte ke mně, všichni, kdo se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím. Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mě, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete pro své duše odpočinek. Vždyť mé jho netlačí a mé břemeno netíží. (Mt 11, 28-30)

Rád bych se s vámi zamyslel nad třemi slovy: „kněží pro Boha“ a inspiroval se Listem Židům (5,1) „Každý velekněz je brán z lidu a bývá ustanoven pro lid v jeho záležitostech u Boha, aby podával dary a oběti za hříchy.“ Za posledních padesát let jsme byli svědky rozmazání teocentrického zaměření kněžství a posun směrem k jeho horizontalizaci, k *antropotropickému* kněžství. Slovo antropotropický zní hrozně, řečeno jednoduše to znamená „zaměřený na nebo určený pro lidské použití nebo spotřebu.“ Antropotropický model kněžství vede nevyhnutelně ke ztrátě transcendentna a nakonec k duchovnímu, emočnímu a fyzickému vyhoření. Je proto velmi důležité, abychom znovu obnovili radikálně teotropický model kněžství, „kněze pro Boha“. To mimo jiné znamená obnovení kněžství, v jehož středě bude oltář; znovuobjevení kněze jako muže, který jako Mojžíš vychází od lidu a vystupuje k Bohu; rehabilitaci kněze jako muže, jenž – opět jako Mojžíš a také jako Eliáš – setrvává v přítomnosti Boží; znovu-potvrzení kněze jako muže, který se klaní „pro všechny a za všechny“, a konečně obnovení vnímání kněze jako prostředníka, ve světle 17. kapitoly Janova evangelia, Velekněžské modlitby, a ve světle kněžské milosti, která se ukazuje v listě Židům.

Obávám se, že jsme se vzdálili od obrazu kněze jako toho, kdo především a nadevše vystupuje k oltáři, aby tam přinášel Bohu oběť. Dnes vnímáme kněze jako jakéhosi náboženského veřejného úředníka, přátelsky stojí za svým velkým stolem a zákazníkům dodává zboží, které požadují. V 50., 60., a 70. letech byla v jistých kruzích silná obava, že kněžstvu hrozí, že se stane vzdálené, z jiného světa a bez styčných bodů s člověkem. Velmi často se to objevovalo v poválečné Francii. Hnutí jako dělničtí kněží, *Mission de France*, týmový přístup k lidové evangelizaci – to vše způsobilo, že kněží odešli ze sakristie, ze svatyně, kazatelny a zpovědnice,

a přesunuli se na tržiště, do továrny, hospody... Byla to doba mizících klerik a nástupu roláků... začátek klerikální fascinace tím, aby byli „cool“, aby byli „relevantní“. Relevantní čemu? Komu? A proč? Bylo v módě ukazovat, že se církev umí vztahovat k modernímu člověku v moderní sekulární době. Nikdo to nevyjádřil lépe, než papež Pavel VI. v homilii 7. prosince 1965 při zakončení Druhého vatikánského koncilu:

„Ano, Církev koncilu se zabývala nejen sebou a svým vztahem jednoty s Bohem, ale také s člověkem, člověkem, jaký dnes skutečně je: živý člověk, člověk zcela zahleděný do sebe, člověk, jenž sám sebe činí nejen středem všech svých zájmů, ale troufá si tvrdit, že je principem a vysvětlením vší reality. Každý postřehnutelný element v člověku, každá z bezpočtu tváří, v nichž se objevuje, byla, v jistém smyslu, vystavena koncilním otcům, kteří, byť také jen lidé, ale přesto jsou všichni pastýři a bratři, jejichž role je naplňuje starostlivostí a láskou. Mezi různými ztvárněními můžeme uvést muže jako tragického autora svých vlastních her, nadčlověka včerejšku a zítřku, vždy křehký, nerealistický, sobecký a divoký, člověk nešťastný se sebou samým, když se směje nebo pláče; člověk jako všestranný herec připravený ztvárnit jakoukoliv roli, člověk úzce zahleděn jen do vědecké reality; člověk, jaký je – stvoření, jenž miluje a plahočí se a vždy na něco čeká, *filius accrescens*, rostoucí syn (Gn 49,22); člověk posvátný pro nevinnost svého dětství, pro tajemství své chudoby, pro věrnost ve svém utrpení; člověk jako jednotlivec a člověk jako společnost; člověk, jenž žije ve slávě minulosti a sní o těch budoucích, člověk hříšník a člověk světec.“

„Sekulární humanismus, jenž se vyjevuje ve své hrůzné, anti-klerikální realitě, se v jistém smyslu postavil (vzdoroval) koncilu. Náboženství Boha, jenž učinil člověk se střetlo s náboženstvím (neboť tím skutečně je) člověka, jenž sám sebe činí bohem. A co se stalo? Došlo k nějaké kolizi, bitvě, zavržení? Mohlo, ale nestalo se tak. Starý příběh samaritána se stal příkladem spirituality koncilu. Celý koncil pronikl pocit soucitu. Pozornost koncilu vstřebalo objevování lidských potřeb (které rostou úměrně tomu, jak se syn země vyvyšuje). Obracíme se však na ty, kdo se považují za moderní humanisty, a kteří odmítli transcendentní hodnotu vyšších skutečností, aby uznali koncil aspoň pro jednu jeho kvalitu a uznali náš nový druh humanismu: my také, vlastní víc než jiní, ctíme lidstvo (v italském originále doslova *máme kult člověka*).“

Mnozí chápali tuto pasáž Pavla VI jako klíč k interpretaci celého Koncilu, i přes tu skutečnost, že to dramaticky protiřečilo s vyjádřením koncilních otců při otevírání zasedání koncilu 4. prosince 64.

[Skutečná povaha pravé církve] je totiž zároveň lidská i božská, viditelná a přitom vybavená neviditelnými hodnotami, je horlivě činná i oddaná kontemplaci, je přítomna ve světě, a přece jím jen prochází. Tyto vlastnosti církve jsou ve vzájemném vztahu: to, co je v ní lidské, má být zaměřeno k božskému a jemu podřízeno, viditelné

k neviditelnému, činnost ke kontemplaci a přítomné k budoucí vlasti, kterou hledáme.
(Sacrosanctum Concilium, 2)

Yves Congar, ačkoli to byl dominikán, měl za to, že Druhý vatikánský koncil deklaroval „primát antropologického“. Člověk na prvním místě. Problém je zde samozřejmě filosofický: stěží můžeme hovořit o prvenství člověka, když člověk sám je stvořen: své bytí i svůj dech dostává od Boha. Přichází u toho na mysl řeč apoštola Pavla na Areopágu:

Bůh, který stvořil svět i všechno, co je v něm, jako Pán nebe a země nepřebývá v chrámech, které vystavely lidské ruce, ani si nedává posluhovat lidskýma rukama, že by něco potřeboval. Vždyť on sám dává všem život, dech i všechno. On stvořil z jednoho člověka celé lidské pokolení a dal mu bydlet všude na zemském povrchu. Předem stanovil časová období a položil hranice lidským sídlům. A to proto, aby hledali Boha, zdali by se ho snad nějak mohli dohmatat a nalézt ho. Vždyť od nikoho z nás není daleko. V něm totiž žijeme, hýbáme se a jsme. Tak to vyjádřili i někteří z vašich básníků: 'Jsme dokonce z jeho rodu.' (Sk 17, 24-28)

Jsme tedy kněžími primárně kněžími pro Boha, nebo nejprve kněžími pro lidi? Antropotropičtí nebo teotropičtí? Tato otázka je velmi pronikavá, ostrá. Zařezává až do jádra našeho života jako kněží. Kdo jsem? O čem jsem? Kam kráčím? Kdysi jsme si mysleli, že na tyto otázky máme odpovědi. Pak ale přišla série seizmických událostí *ad intra* i *ad extra*: 2. vatikánský koncil se svými dozvuky a následky, tsunami liturgických reforem, pře-orientování kostelů, mše tváří k lidu, užívání národních jazyků v liturgii, politické i ekonomické změny. Pro některé se odpověď leží v čím dál tím „člověkostřednějším“ pohledu na kněžství: potkávat lidi na jejich úrovni, mluvit jejich jazykem, vstoupit do jejich zápasů a těžkostí, myslet, jako myslí oni, cítit jako oni, být s lidmi při důležitých životních okamžicích a vytrvat, zkoušet nepodlehnout zoufalství, které nás nahlodává. Pro mě však odpověď leží v znovuoobnovení nekompromisně teotropického pohledu na kněžství. Kněz, jenž není – jak rád říkával nigerijský blahoslavený Michael Iwene Tansi – „zcela pro Boha“, nebude mít lidem co říci, ani jim co dát.

Je jedna věc, kterou současná kultura opakuje pořád dokola: smysl člověka leží v člověku; naplněním člověka je on sám; své štěstí člověk najde v sobě. Je to stará písnička. Už tragičtí existencialisté ji znali a některé dohnala až k sebevraždě. Kněz je ten, kdo říká – ne prvně slovy, ale nejdříve svým životem: smysl člověka leží v Bohu; naplněním člověka je Bůh; štěstím člověka je Bůh. Kněz na svém vlastním životě demonstruje pravý opak tohoto antropotropismu, který tak pevně drží lidi – tím, že bere za vlastní slova našeho Pána: „Vyšel jsem od Otce a přišel jsem na svět; zase opouštím svět a jdu k Otci.“ (Jan 16, 28)

Ti z vás, kdo jste v mém věku, nebo starší, si budete ještě pamatovat starý ritus tonzury, jemuž se v reformovaných liturgických knihách říká „přijetí do klerického stavu“. Nejdojemnější částí celého tohoto obřadu byl podle mě zpěv 15. žalmu. Ten vyjadřuje – na samém začátku církevního závazku, význam toho být především a výhradně pro Boha samotného. *Vir Dei*. Muž Boží.

Ochraň mě, Bože, neboť se utíkám k tobě. †
2Pravím Hospodinu: „Ty jsi můj Pán. *
Bez tebe nemám štěstí.“
3K svatým, kteří jsou v zemi, *
jak podivuhodnou mi dal lásku!
4Rozmnožují si útrapy, *
kdo se drží cizích bohů;
nepřidružím svou úlitbu k jejich úlitbám krve, *
přes mé rty nepřejde ani jejich jméno.
5Ty jsi, Hospodine, mým dědičným podílem i mou číší, *
ty mně zachovááš můj úděl.
6Můj podíl padl do rozkošného kraje, *
mám velikou radost ze svého dědictví!
7Velebím Hospodina, že mi byl rádcem, *
k tomu mě i za noci vybízí mé nitro.
8Hospodina mám neustále na zřeteli, *
nezakolísám, když je mi po pravici.
9Proto se raduje mé srdce, má duše plesá, *
i mé tělo bydlí v bezpečí,
10neboť nezanecháš mou duši v podsvětí, *
nedopustíš, aby tvůj svatý spatřil porušení.
11Ukážeš mi cestu k životu, †
u tebe je hojná radost, *
po tvé pravici je věčná slast.

Pokoušení podlehnout, podvolit se převažujícímu étosu nám může připomenut drama 72. žalmu (v podmanivém překladu Msgr. Knoxe – v češtině mu docela dobře odpovídá překlad Václava Renče)

Jak je Bůh dobrotivý k poctivým, *
jak dobrý k těm, kdo čisté srdce mají!
2 Přesto mé nohy málem klopýtly, *
mé kroky jen tak tak že neuklouzly:
3 neboť jsem vychloubačům záviděl, *
když jsem tak viděl, jak se hříšným daří. –
4 Vždyť oni žádnou strastí netrpí *
a jejich tělo zdravé je a tučné.
5 Jsou vzdáleni všem lidským trampotám *
a nesouží se jako druzí lidé. –

- ⁶ Pýchou se skví jak zlatým řetězem, *
jak rouchem oděni jsou násilnictvím.
- ⁷ Z tučnosti prýští jejich nepravost *
a zlými úmysly jim srdce kypí.
- ⁸ Pošklebují se, mluví darebně, *
z povýšenosti ubližují slovem. –
- ⁹ Ústy si troufají až na nebe *
a jejich jazyk zrejdí celou zemi.
- ¹⁰ A proto se k nim obrací můj lid *
a loká jejich slova jako vodu.
- ¹¹ Říkají: „Jak by o tom věděl Bůh? *
Je Nejvyššímu vůbec něco známo?“
- ¹² Vidíte, tak si vedou hříšníci, *
jsou stále mocnější a žijí šťastně.
- Marně jsem tedy bezúhonně žil *
a omýval si ruce v nevinnosti?
- ¹⁴ Abych byl jenom týrán den co den *
a každé ráno dostával jen bití? –
- ¹⁵ Když jsem si pomyslel: „Mluv jako oni,“ *
byl bych tím jenom zradil rod tvých synů.
- ¹⁶ Hloubal jsem tedy, jak to pochopit, *
a připadalo mi to velmi těžké,
- ¹⁷ až pronikl jsem v Boží tajemství *
a prohlédl jsem konce těchto lidí. –
- ¹⁸ Na kluzkou cestu jsi je uvedl *
a popravdě je vrháš do záhuby.
- ¹⁹ Jak najednou se propadají v nic, *
jak hroutí se a v náhlé hrůze hynou,
- ²⁰ jak sen, jenž s procitnutím odplyne, *
ten obraz člověk zapudí, jen vstane.
- Když se mé srdce rozhořčovalo *
a bolest mi až k ledví pronikala,
- ²² byl jsem to hloupý, nic jsem nechápal, *
stál před tebou, jak nerozumné zvíře.
- ²³ Já však chci trvale být u tebe, *
neboť ty sám mě chopil za pravici.
- ²⁴ Ty vždycky mě svou radou povedeš *
a nakonec pak do slávy mě přijmeš. –
- ²⁵ Koho mám kromě tebe na nebi? *
A na zemi nic nežádám než tebe.
- ²⁶ Ať tělo mé i srdce pomínou – *
Pán je má skála a můj úděl navždy!
- ²⁷ Hle, hynou, kdo se tobě vzdalují, *
zatratíš všechny, kdo tě opouštějí.
- ²⁸ Mým blahem je být v Boží blízkosti †
já všechnu důvěru jen v Pána skládám *
a budu hlásat všechny jeho skutky.

DOM MARK DANIEL KIRBY, O.S.B.: KNĚZEM PRO BOHA
PRAHA, 29. 1. 2019

Sub tuum praesidium confugimus, sancta Dei Genitrix; nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus, sed a periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa et benedicta.

II

V ten čas se Ježíš ujal slova a řekl: »Velebím tě, Otče, Pane nebe a země, že když jsi tyto věci skryl před moudrymi a chytrými, odhalil jsi je maličkým; ano, Otče, tak se ti zalíbilo. Všechno je mi dáno od mého Otce. A nikdo nezná Syna, jenom Otec, ani Otce nezná nikdo, jenom Syn a ten, komu to chce Syn zjevit.

Posvátná liturgie je zakoušením věcí skrytých od moudrých a chytrých a odhalena maličkým. Jsou to věci, o nichž bl. Kolumba Marmion mohl říci „Nám to Bůh zjevil skrze svého Ducha. Duch totiž zkoumá všecko, i hlubiny Boží.“ (1Kor 2,10) Liturgie se však stala místem mnoha slov / věry. Pro kněze ale liturgie musí být především místem naslouchání – a nejen mnohého naslouchání, ale také intenzivního hledění – hledění k nebi.

Apoštol vyzývá Kolosany, aby hledali to, co je nahoře, a nehleděli na to, co je dole.

Když jste s Kristem byli vzkříšeni, usilujte o to, co (pochází) shůry, kde je Kristus po Boží pravici. Na to myslíte, co (pochází) shůry, ne na to, co je na zemi. Jste přece už mrtví a váš život je s Kristem skrytý v Bohu. Ale až se ukáže Kristus, váš život, potom se i vy s ním ukážete ve slávě.

Pokud svatý Pavel tato slova adresuje věřícím, o co víc si jej musí vzít k srdci kněz, který je před oltářem znovu nechává zaznít mocným hlasem v dialogu před prefací: Vzhůru srdce!

Několik dnů před svým zvolením na Petrův stolec, 1. dubna 2005 Joseph kardinál Ratzinger ve vynikající přednášce v Subiacu řekl:

Potřebujeme muže, kteří svůj pohled zaměří na Boha, aby porozuměli pravému lidství. Potřebujeme muže, kterých rozum je osvětlen světlem Božím, a jejichž srdce otevírá Bůh, aby jejich intelekt mohl promlouvat k druhým a jejich srdce byla otevřena pro srdce druhých. Pouze prostřednictvím lidí, kterých se Bůh dotkl, může Bůh přijít blíž k lidem.

Dovolte, abych tento text kardinála Ratzingera adaptoval na naše poslání kněží:

Potřebujeme kněze, kteří svůj pohled zaměří na Boha, aby porozuměli pravému lidství. Potřebujeme kněze, kterých rozum je osvětlen světlem Božím, a jejichž srdce otevírá Bůh, aby jejich intelekt mohl promlouvat k druhým a jejich srdce byla otevřena pro srdce druhých. Pouze prostřednictvím kněží, kterých se Bůh dotkl, může Bůh přijít blíž k lidem.

Kněz je, ze své definice, muž, jehož pohled je upřen na Boha. Muž, jenž stojí před oltářem tváří v tvář Bohu. Vstupuje do velesvatyně, se synovskou odvahou (parhesia) proniká až za chrámovou oponu. „Přistupujme tedy s důvěrou k trůnu milosti, abychom dosáhli milosrdenství

a našli milost, kdykoli potřebujeme pomoci.“ (Žid 4, 16) O blahoslaveném Kolumbu Marmionovi se říká, že když celebroidal pontifikální liturgii v opatském kostele v Maredsous, celý jeho zjev se stal majestátný a vážný, jeho pohled byl jako pohled toho, kdo „jako by (před sebou) viděl Neviditelného“ (Žid 11, 27)

Otec vidí kněze ve svém Synu

Pán řekl Mojžíšovi, „Nemůžeš spatřit mou tvář, neboť člověk mě nesmí spatřit, má-li zůstat naživu.“ (Ex 33,20) Proč tedy my kněží nejsme zničení, sežehnutí, stráveni ohněm z nebe, když vstupujeme do svatyně, když vystupujeme k oltáři, když otevíráme svá ústa a odvažujeme se vyřknout slova, při nichž se i andělé třesou? Je to proto, že v té chvíli, a nejen v oné chvíli okamžik, ale v každé hodině a každém okamžiku dne, Otec nás vidí ve Tváři svého Syna, a vidí Tvář svého Syna v nás. Stojíme u oltáře, vystupujeme k němu a sestupujeme zpátky doprostřed nám svěřeného stáda *in persona Christi Capitis* – v osobě Krista – Hlavy.

Davidova palčivá prosba v Žalmu 83 se ve skutečnosti vztahuje na každého kněze: „Štíte náš, Bože, pohleď, popatř na tvář svého pomazaného!“ (Ž 83,10). (*Vulg: Protector noster, aspice, Deus, et respice in faciem christi tui.*) Kdo je ten Kristus? Kdo je ten pomazaný? Je to Kristus v knězi, a kněz v Kristu, nikoliv zásluhou knězovy osobní svatosti, nebo zásluh, nebo ctností, ale díky milostivému a naprosto nezaslouženému daru od Boha, neodvolatelnému daru Božímu, předanému svátostně, tedy „ex opere operato“, takovým způsobem, že nemůže být zrušen, odňat, vymazán, ani lidmi, ani anděly, ani Bohem samotným, neboť je započten mezi ty dary Boží, které se nedají odvolat. Dary, v nichž se Bůh natolik angažuje, že jejich odnětí by znamenalo Boží negaci sebe sama. „Když totiž Bůh někomu něco daruje nebo když někoho povolá, je to neodvolatelné.“ (Řím 11, 29)

Kněz u oltáře hledí do nestvořené, nehmotné, neviditelné a nekonečně milující Tváře Otce, ve světle Ducha svatého: „co oko nevidělo, co ucho neslyšelo, a nač člověk nikdy ani nepomyslel, co všechno Bůh připravil těm, kdo ho milují“. 1 Kor 2,9

Co tedy máme říct o lidu, o laicích věrných Kristu? Mají být zahrnutí někam do temnoty, zapomenutí, vyloučení z přítomnosti Boží, má je cherubín s ohnivým mečem v ruce držet s odstupem v chrámové lodi? Kněz vstupuje do svatyně a stojí před oltářem ne jako vyslanec vzdáleného lidu k ještě vzdálenějšímu Bohu, nýbrž *in persona Christi Capitis*, v osobě Krista, Hlavy, jako hlava Těla Kristova, jímž je církev shromážděná v určitém místě, jako někdo organicky a životně sjednocen s údy těla.

Kněz vstupuje do svatyně a stojí před Bohem ne v jakési rituální izolaci od svého lidu, ale jako hlava svého lidu. Jeho přítomnosti ve svatyni, u oltáře, je srdce lidu pozvednuto k Bohu. To je význam toho *Sursum corda, vzhůru srdce*. Hlava těla, když vidí to, co vidí ze svého místa před oltářem, je pohnuta zvolat k údům těla, s nimiž je spojen – Vzhůru srdce. A lid, jedním hlasem, odpovídá pokynu, jenž dostává od své hlavy: „Máme je u Pána.“

Uvažujme chvíli o službě Mojžíšově. Byť nám umožňuje pochopit něco z kněžské služby u oltáře, je nekompletní. Něco jí chybí. Čeká na své završení v Kristu.

A když Mojžíš vycházel ke stanu, všechen lid povstával; zůstali stát, každý u vchodu do svého stanu, a hleděli za Mojžíšem, dokud nevešel do stanu. Kdykoli Mojžíš vcházel do stanu, sestupoval oblakový sloup a stál u vchodu do stanu. A Hospodin rozmlouval s Mojžíšem. Všechen lid viděl oblakový sloup, stojící u vchodu do stanu; tu všechen lid povstával a klaněli se, každý u vchodu do svého stanu. A Hospodin mluvil s Mojžíšem tváří v tvář, jako když někdo mluví se svým přítelem. (Ex 33, 8-11)

Jedině v Kristu, jediné ve svátostné účasti na Kristově kněžství je člověk, jenž vchází do svatyně, aby tam mluvil s Bohem „tváří v tvář, jako když někdo mluví se svým přítelem“, organicky spojen s lidem, jako hlava s tělem, jako ženich s nevěstou, když tvoří jedno tělo. (srov. Ef 5, 23-33).

Oči těla jsou v hlavě; kněz je tedy tím, kdo vidí, a vede věřící ke (do) Kristovy oběti. Shromáždění bez kněze je tělo bez hlavy a tudíž bez očí, jimiž by vidělo.

Ten, kdo stojí u oltáře a vidí není jen nějaký předsedající stařešina; je to *sacerdos*, obětující kněz, prostředník, jenž tváří v tvář Otci vstupuje do pohledu Syna a když se otočí k lidu sděluje mu milost toho, co spatřil: „Boha nikdo nikdy neviděl. Jednorozený Bůh, který spočívá v náruči Otcově, ten (o něm) podal zprávu.“ (Jan 1,18)

V posledních padesáti letech byl teologický obraz kněžství ochuzen zminimalizováním základního/podstatného *locus* (místa) a *opus* (díla) kněžství. *Locus* kněžství je oltář. Každé další vyjádření kněžské služby směřuje ke službě oltáře a vychází z ní. „Liturgie,“ říká Sacrosanctum concilium 10, „vrchol, ke kterému směřuje činnost církve a zároveň zdroj, z něhož vyvěrá veškerá její síla.“

Opus kněžství je ono dokonalé prostřednictví, jehož předobrazem je žebřík, jenž Jákob viděl ve svém snu: „Měl sen: Hle, na zemi stojí žebřík, jehož vrchol dosahuje k nebesům, a po něm vystupují a sestupují poslové Boží.“ (Gn 28,10) Kdo jsou tyto andělé, kteří vystupují a sestupují, ne-li obrazy / postavy kněží, kteří „od východu slunce až po jeho západ“ (Mal 1,11) vystupují

k oltáři a sestupují od něj, čímž ztělesňují prostřednictví Krista, Věčného Velekněze? V roce 1917 blahoslavený opat Marmion napsal:

Když na sebe oblékám roucha před sloužením mše svaté, vnímám, že skrze Církev vstupují do těsné jednoty s Veleknězem Ježíšem, a že s ním a skrze něj mám podíl na povaze Ježíše Krista. (*Columba Marmion, Christ, the Ideal of the Priest*)

Kněží jsou mužové vysvěceni k tomu, aby vstupovali do svatyně za všechny a pro všechny, aby stáli před oltářem a s pohledem pozvednutým k Otci – *et, elevatis oculis in coelum* - obětovali Svatou Oběť, přitom však pořád zůstávali spojeni s tělem, nevěstou, kterou jim dal Otec, připravenou Duchem Svatým. Dva roky před svou smrtí, blahoslavený Kolumba Marmion napsal o své vlastní zkušenosti s kněžským prostřednictvím, stáním před oltářem za všechny a pro všechny:

Když sloužím mši svatou, zdá se mi, že nebeský Otec je přede mnou a všechny slabosti a bída mé duše a všech duší, za které se modlím, se stávají slabostmi a bídami Krista, neboť on se ztotožňuje se svými údy: *vere languores nostros ipse tulit. [on nesl naše slabosti]* Každý den při mši svaté myslím na všechny ty, kdo jsou v těžkostech a souženích, a prosím Krista, aby se modlil mými ústy za všechny tyto bídy; tímto způsobem je kněz skutečně *os totius Ecclesiae [ústý celé Církve]*. (*ibid.*)

Kněz stojí před tváří Boží a čeká na něj. Kněz je zrakem světa upřeným na Hospodina, a rukama světa pozvednutými k chvále před Hospodinem. Kněz své kněžství žije nejintenzivněji právě tehdy, když stojí před oltářem.

Kněz je vysvěcen pro oltář. Když nestojí před oltářem, je na cestě k oltáři, nebo jde od oltáře. V každém okamžiku našeho života jsme my kněží ve vztahu k oltáři. Je to oltář, místo Nejsvětější Oběti, co ukotvuje identitu kněze.

Kněžství je svátostnou účastí na Kristově prostřednictví: v jeho vystupujícím prostřednictví *ad Patrem* (k Otci) a jeho sestupujícím prostřednictví *ad Ecclesiam* (k Církvi), a v důsledku *ad gentes* (ke všem národům). Kněz ztělesňuje vystupující mediaci / prostřednictví především a nejdokonaleji v úkonu Oběti, posvěcení chleba a vína, aby se zpřítomnila krvavá oběť na Kalvárii nekrvavým způsobem. „Toto je mé Tělo; toto je kalich mé Krve.“ Kněz ztělesňuje sestupující prostřednictví zejména a nejdokonaleji v úkonu Přijímání: „Svaté svatým; Hle, Beránek Boží.“ „Kdykoli totiž jíte tento chléb a pijete z tohoto kalicha, zvěstujete smrt Páně, dokud (on) nepřijde.“ (1Kor 11,26)

Oběť a Přijímání tedy odpovídají vystupujícímu a sestupujícímu prostřednictví kněze. Pro první prochází lidem, vstupuje do svatyně, vystupuje k oltáři a stane tváří v tvář Hospodinu. Pro druhé

vezme z oltáře to, co bylo obětováno Bohu v nekrvavé oběti a vráceno Bohem, obrátí se k lidu, sestoupí od oltáře k nim aby jim rozdával vzácné Dary, jimiž budou spojeni s tajemstvím, které se odehrálo na oltáři.

Pro úkon Oběti, kněz stojí před oltářem, před tváří Otce, se Synem, v Duchu svatém. Pro úkon Přijímání čelí lidu, ukazuje jim Tělo a Krev Krista a toto samé tělo a Krev jim dává, aby jej přijali pod způsobem pokrmu, *esca viatorum*, pokrmu poutníků.

Obávám se, že na populární/lidové chápání toho, co znamená být knězem – a to i mezi kněžími – nic nemělo větší vliv než vyhlazení / vymýcení z praxe plné liturgické zobrazení /zastoupení – v osobě kněze – tohoto dvojího prostřednictví Krista Ježíše. Potřebujeme si připomenout, že Druhý Vatikánský koncil definoval posvátnou liturgii přesně v pojmech tohoto dvojího prostřednictví – *ad Patrem a ad Ecclesiam?*

Právem se tedy liturgie chápe jako vykonávání kněžství Ježíše Krista. V liturgii jsou znamení, která lze vnímat smysly. Tato znamení značí posvěcení člověka a způsobem každému z těchto znamení vlastním je uskutečňují. Liturgie je také veřejná bohoocta, kterou koná tajemné tělo Ježíše Krista, a to hlava i údy. (*Sacrosanctum concilium*, 7)

Když je celá mše svatá slavena způsobem, kdy kněz stojí čelem k lidu, tedy *s pohledem na své tělo* – neboť stojí u oltáře v osobě Krista Hlavy – toto prostředkující, obětní kněžství kristovo je fakticky zastřeno, nejen knězem samotným, ale, myslím, ještě dramatičtější tělem věřících, u jejichž hlavy stojí. Tento problém, na který papež Benedikt XVI. klidně, bez rozruchu a jasně poukázal, leží u samých kořenů krize kněžské identity, která Církev v posledních padesáti letech tolik poznamenala.

Lex orandi, lex credendi, lex vivendi. Způsob, jakým slavíme Posvátnou Liturgii utváří to, čemu věříme o kněžství a promítá tuto víru i na věřící; a co věříme a promítáme o našem kněžství utváří to, jak je žijeme.

Sub tuum praesidium confugimus, sancta Dei Genitrix; nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus, sed a periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa et benedicta.

Pro soukromou potřebu

Překlad: Andrej S. Kutarňa